

Jaarverslag 2025

Hieronder kun je lezen met welke activiteiten de Zeeuwse Grootouders voor het Klimaat zich in 2025 hebben beziggehouden.

Een van de leden van onze stuurgroep heeft een train-de-trainer cursus **Klimaatgesprekken** gevolgd. Als voorbereiding op onze bijeenkomst van 19 januari, gaf hij ons een handleiding en huiswerk: zoek een aanleiding en een binnenkomer voor een klimaatgesprek met iemand. Dit kan zowel een wildvreemde als iemand uit je netwerk zijn. Telkens voerden twee van ons het gesprek. De anderen volgden het en met de groep bespraken we hoe het gesprek verlopen is. Het blijkt verrassend moeilijk te zijn om zo'n gesprek goed te voeren. Van de evaluatie hebben we veel opgestoken.

In 2024 zijn we druk doende geweest om in Middelburg als proefgemeente een **klimaatcontroller** aangesteld te krijgen. Juist Middelburg omdat deze gemeente van alle Zeeuwse overheden de meeste klimaatvriendelijke zetels in de raad heeft. Zo'n functionaris zou voor alle gemeentelijke besluiten de gevolgen voor de CO₂-uitstoot moeten aangeven. Hoewel dat idee zowel ambtelijk als bestuurlijk positieve reacties ontmoette, is het niet in het Strategisch Actieplan Klimaat, Energie en Circulariteit opgenomen. Inspreken bij de raadscommissie en voorstellen voor een motie mochten niet baten. In de besluitvormende raad op 30 januari is het idee roemloos ten onder gegaan.

Het **Goese lyceum** benaderde ons met de vraag of wij wilden meewerken aan hun Europa-project voor leerlingen van de derde klas. De leerlingen beginnen eerst met wat onderzoek en voorbereiding. De algemene onderzoeksvraag is: "how should we deal with climate change?" De bedoeling is dat ze een documentaire maken waarvoor ze iemand moeten interviewen. Sommige leerlingen volgen tweetalig onderwijs. Zij delen hun documentaire ook met leerlingen van de Spaanse partnerschool. Enkelen van ons hebben een interview afgegeven.

Dit contact heeft er verder toe geleid dat een van de Grootouders verschillende **gastlessen** heeft verzorgd voor het Goese Lyceum over klimaatverandering en wat je daar zelf tegen kan doen.

In februari hebben we bij de roeivereniging Goes een **lezing 'Wat kan ik zelf doen?'** gehouden over wat je zelf kunt doen tegen klimaatverandering. Circa 20 grootouders hebben de lezing bezocht. In oktober hebben we een vergelijkbare lezing gehouden voor de zogeheten Peelandsessie in Geersdijk van GroenLinks Bevelanden, ditmaal toegespitst op het thema wonen.

Zoals vele andere lokale groepen hebben ook wij in het voorjaar meegewerkt aan het **onderzoek van de Erasmus Universiteit** over hoe sociale bewegingen zich organiseren. Het onderzoek richt zich op de positie, strategie en toekomstvisie van de Grootouders voor het Klimaat binnen de bredere klimaatbeweging. Het beoogt inzicht te geven in hoe de Grootouders zich organiseren, hoe zij hun missie en boodschap uitdragen, welke tactieken zij inzetten om invloed en legitimiteit te verwerven, en hoe zij een netwerk en gemeenschap vormen waarin emotie, steun en betekenis centraal staan. Verschillenden van ons zijn betrokken geweest bij de interviews.

Op 7 april heeft een van ons een **lezing 'Zicht op de Energiemarkt'** gegeven in de Zeeuwse Bibliotheek in Middelburg. De energiemarkten voor stroom en gas zijn wel heel complex geworden. De prijzen gaan voortdurend op en neer. Daarbij worden de netwerkkosten ook steeds hoger. Als particulier huishouden kun je kiezen uit zo'n 50 energiebedrijven en verschillende soorten contracten. Van vast en variabel tot dynamisch. De keuze is groot, maar wie ziet door de bomen het bos nog? Ook het lezen en begrijpen van de jaarlijkse energierekening is een uitdaging geworden. In het informatieprogramma

'Zicht op de Energiemarkt' zijn we hierop ingegaan. Circa 20 grootouders hebben de lezing bezocht.

In mei hebben we alle gemeenteraadsleden aangeschreven met het oog op de **gemeenteraadsverkiezingen** van 2026. De partijen zijn dan al druk doende met het schrijven van een verkiezingsprogramma of zij gaan daar binnenkort mee beginnen. Als Zeeuwse Grootouders voor het Klimaat hebben wij van de gelegenheid gebruik gemaakt om hun aandacht te vragen voor het belang van hun keuzes voor toekomstige generaties. 'Een leefbare aarde voor alle kleinkinderen' is het streven van de Grootouders voor het Klimaat. En, zo denken wij, ook van de politieke partijen.

Toekomstige generaties kijken mee welke besluiten een gemeenteraad neemt. Net zoals in de Eerste Kamer waar in de plafondschildering vijf kinderen te zien zijn, die nieuwsgierig gadeslaan wat hun ouders allemaal bekokstoven. Een van de kinderen steekt zelfs een rood gekoust been over de rand en maakt aanstalten om naar binnen te springen.

Venster waardoor de Kinderen van Staat de vergaderingen volgen

Zo kijken ook de Zeeuwse jongeren mee met de plannen van politieke partijen voor de toekomst van hun gemeente. Enkele Zeeuwse jongeren geven <E:\Pictures\4. Grootouders voor het klimaat\Activiteiten Zeeuwse Grootouders\2025\Geachte leden van de gemeenteraad.docx> in deze korte video met een paar kernwoorden een beeld wat zij voor hun toekomst belangrijk vinden.

Om het wat concreter te maken hebben wij – met dank aan de Grootouders voor het Klimaat in Den Bosch – de samenvatting van hun 10 punten plan voor rechtvaardig klimaatbeleid meegestuurd.

De film 'Wat wil Schouwen-Duiveland?' over de opwarming van de aarde en wat je daar als eiland tegen kunt doen was voor ons inspiratiebron om een rondgang langs dorpen en wijken voor te bereiden. Het doel daarvan is om bewonersgroepen te motiveren tot maatregelen die de uitstoot van CO₂ zouden kunnen verkleinen of die de gevolgen van klimaatverandering zouden kunnen beperken. Denk aan isolatie van woningen of het planten van bomen tegen

de hitte. Niet op individuele basis maar met elkaar, want dan bereik je meer. Het thema is dan ook **'Veranderen doe je samen'**.

Belangrijke aanzetten daartoe zijn al in 2024 gegeven. We werken in dit project samen met

- Dorpen voor Morgen, een initiatiefgroep van en voor lokaal actieve groepen
- Zeeuwse Vereniging voor Kleine Kernen, belangenbehartiger van dorps- en wijkraden
- Zeeuwse Milieufederatie, onder andere doende met het activeren van jonge generaties.

Als programma onderdelen hebben we behalve een presentatie ook een filmpje gemaakt <https://www.youtube.com/watch?v=YE8UfQkGq7Q>, een teaser <https://www.youtube.com/watch?v=vz-FRlwdqTs> om bij de uitnodiging aan dorpen en wijken de belangstelling te wekken. Deze onderdelen zijn bedoeld als input voor de discussie op zo'n avond, die zou moeten uitmonden in het voornemen om een of meer concrete klimaatplannen te ontwikkelen voor het dorp of de wijk.

De film is mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Zeeland. De provincie had in de persoon van gedeputeerde Harry van der Maas ook belangstelling om bij de eerste dorpsavond aanwezig te zijn om het belang van het project te ondersteunen.

Echter, vele pogingen onzerzijds om ons aanbod onder de aandacht te brengen van dorps- en wijkraden hebben helaas geen enkele respons opgeleverd. Kennelijk heeft het thema klimaatverandering zijn momentum verloren en trekken onderwerpen als migratie en woningnood meer de aandacht van de publieke opinie.

In 2025 hebben we 14 **nieuwsbrieven** verstuurd aan onze achterban. Die bestaat uit 200 geïnteresseerde Zeeuwse grootouders. De onderwerpen van die nieuwsbrieven waren:

- De beste wensen voor 2025
- Klimaatalarm Middelburg
- Themabijeenkomst 'Wat kan ik zelf doen?'
- Oproep aan de Grootouders om naar bijeenkomsten van Agrifacts te gaan
- Klimaatalarm voor het stadhuis van Terneuzen
- Informatiebijeenkomst 'Zicht op de energiemarkt'
- Jaarverslag 2024 van de Grootouders voor het Klimaat Zeeland
- Klimaatexamen in Zeeland
- Scheldewandeling van Stichting Drinkbare Rivieren
- Gemeenteraadverkiezingen
- Het Klimaatalarm in Middelburg
- Het stembusakkoord
- Klokkenluiders voor het klimaat
- De Zeeuwse Klimaatweek

Een eenmalige oproep voor een donatie heeft € 326,00 opgeleverd. Daarmee kunnen we voorlopig onze onkosten betalen.

De stuurgroep is in 2025 7 keer bij elkaar geweest en heeft daarvoor dankbaar gebruik kunnen maken van de vergaderfaciliteiten van de Zeeuwse Bibliotheek te Middelburg.